

Eindrapport

**BESCHERMDE SOORTEN IN EN DIRECT ROND EEN LOCATIE
AAN DE KERKSTRAAT, -SINGEL EN HEUVELSTRAAT TE DIESSEN**

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

BESCHERMDE SOORTEN IN EN DIRECT ROND EEN LOCATIE AAN DE KERKSTRAAT, -SINGEL EN HEUVELSTRAAT TE DIESSEN

rapportnr. 2013.1574

november 2013

In opdracht van:

Piet Plasmans Bouwburo V.O.F.
Julianastraat 25
5087 BA Diessen

Woonstichting Leystromen
Postbus 70
5120 AB Rijen

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2013.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 HET PLANGEBIED	2
1.3 OPBOUW RAPPORT	3
 2. BESCHERMDE SOORTEN.....	4
2.1 FLORA- EN FAUNAWET	4
2.2 RODE LIJST	5
 3. ECOLOGIE	6
3.1 VLEERMUIZEN	6
3.2 VOGELS (HUISMUS, GIERZWALUW)	7
3.3 STEENMARTER	7
 4 METHODE	8
4.1 INLEIDING	8
4.2 VLEERMUIZEN	8
4.3 BROEDVOGELS	8
4.4 STEENMARTERS	8
 5 RESULTAAT	9
5.1 VLEERMUIZEN	9
5.2 BROEDVOGELS	10
5.3 STEENMARTER	10
 6 CONCLUSIE	11
 GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	12
 BIJLAGEN	
1. ONDERZOEK HUISMUSSEN	13
2. BEGRIPPEN	16
3. WEERSOMSTANDIGHEDEN	19

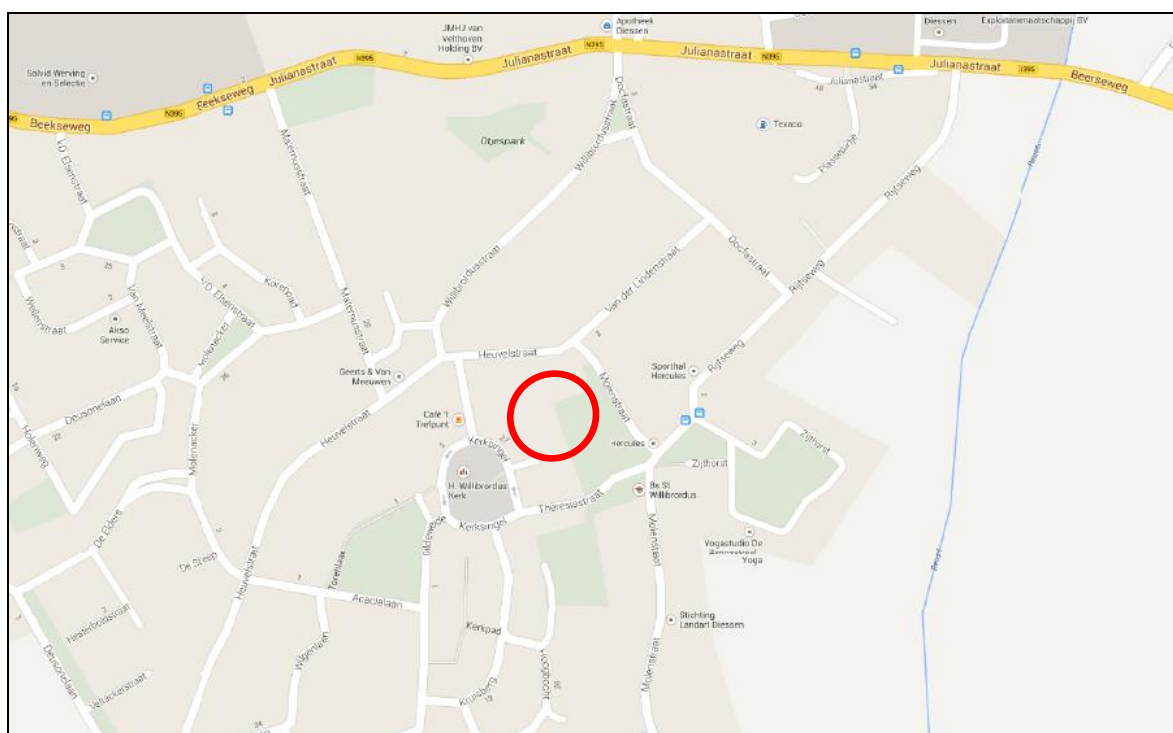
1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen om een gebied aan de Kerkstraat, - Singel en Heuvelstraat te Diessen ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren. Op basis van gegevens is bepaald dat mogelijk beschermde vleermuizen, steenmarters en vogels voorkomen (Ecoconsultancy, 2012). Ten aanzien van de Vogels is vervolgens gericht veldwerk uitgevoerd naar het voorkomen van de huismus (zie bijlage 1). Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen gevraagd om het voorkomen en het eventuele terreingebruik van vleermuizen, steenmarters en gierzwaluwen inzichtelijk te maken. In onderhavig rapport wordt verslag gedaan van een veldinventarisatie naar deze soortgroepen. De bevindingen van het huismussenonderzoek en de reacties hierop zijn tevens meegenomen met onderhavig onderzoek en worden in onderhavig rapport tevens weergegeven.

1.2 Het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Kerkstraat, - Singel en Heuvelstraat te Diessen (zie figuur 1 en 3 voor respectievelijk de globale en gedetailleerde ligging). Het betreft een gebied met groen en bebouwing. In figuur 2 wordt een foto-impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied aan de Kerkstraat, -Singel en Heuvelstraat te Diessen.

Figuur 2. Foto-impressie van het plangebied aan de Kerkstraat, -Singel en Heuvelstraat te Diessen.

1.3 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over soortbescherming (hoofdstuk 2), de ecologie van vleermuizen, vogels en steenmarters (hoofdstuk 3) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethoden.
 - Een beschrijving van de aanwezigheid van vleermuizen, vogels en steenmarters.
 - De conclusie over de betekenis van het plangebied voor vleermuizen, vogels en steenmarters.
- In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

2. BESCHERMDE SOORTEN

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet die per 1 april 2002 in werking is getreden, zijn regels gegeven over de bescherming van de in het wild levende planten- en diersoorten, mede ter uitvoering van de soortbescherming in de Europese Richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Deze soortenbescherming van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn geïntegreerd in de Flora- en faunawet. Deze soortenbescherming houdt in dat handelingen zoals het doden, opzettelijk verontrusten, verstoren of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen, hollen, nesten, eieren van dieren en het uitgraven, plukken en vernietigen van groeiplaatsen van planten verboden zijn.

Een ruimtelijke ingreep kan gepaard gaan met negatieve effecten op planten en dieren. Om een ruimtelijk plan tot uitvoering te kunnen brengen die negatieve effecten heeft op beschermde soorten, is in een aantal gevallen een ontheffing van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie noodzakelijk. Om een dergelijke ontheffing te kunnen verkrijgen, moet aangetoond worden dat de voorgenomen ruimtelijke ingreep geen afbreuk zal doen aan de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten. Qua mate van bescherming kan onderscheid worden gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes.

Algemeen voorkomende soorten (categorie 1: lichte bescherming)

Voor algemeen voorkomende soorten zoals haas, egel, veldmuis, bruine kikker of gewone pad geldt sinds begin 2005 dat er een algemene vrijstelling is. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als zij worden geschaad op voorwaarde dat met deze soorten goed omgegaan wordt: zij mogen niet onnodig gedood of gewond worden en activiteiten dienen buiten de kritieke periode plaats te vinden (zorgplicht).

Minder algemeen voorkomende soorten (categorie 2: matige bescherming)

Voor soorten die minder algemeen voorkomen als eekhoorn, steenmarter, levendbarende hagedis en diverse soorten orchideeën geldt dat een ontheffing vereist blijft bij ruimtelijke ingrepen die negatieve effecten voor deze soorten hebben. Een uitzondering hierop kan gemaakt worden als wordt gewerkt volgens een door de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie goedgekeurde gedragscode. In zo'n gedragscode geeft een sector of initiatiefnemer zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bij het hebben van een gedragscode voor de minder algemeen voorkomende soorten is alleen nog een ontheffing nodig voor werkzaamheden die niet conform de gedragscode worden uitgevoerd.

Strikt beschermde soorten (categorie 3: strikte bescherming)

Voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, vanwege de Vogelrichtlijn te beschermen vogelsoorten en soorten die zijn opgenomen bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (o.a. ringslang, hazelworm, boommarter, das en waterspitsmuis) geldt dat een ontheffing alleen wordt verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat en er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Volgens de in 2009 uitgevaardigde 'Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet' van de Dienst Regelingen die namens de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie de ontheffingsaanvragen in behandeling neemt, is geen ontheffing benodigd, indien door mitigerende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen kan worden gegarandeerd. Om zekerheid te verkrijgen of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden ter goedkeuring van die maatregelen."

Op basis van jurisprudentie worden sinds maart 2013 weer ontheffingen van de Flora- en faunawet verleend. Ontheffingen worden verleend als een project alleen kan worden uitgevoerd met behulp van mitigerende maatregelen om effecten op soorten tegen te gaan. De ontheffing Flora- en faunawet wordt dan afgegeven onder voorwaarden. Over deze relatief nieuwe werkwijze wordt half september 2013 nadere informatie verstrekt door het bevoegd gezag inzake de Flora- en faunawet.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet.

Alleen op basis van 'gunstige staat van instandhouding' kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die niet afnemen in aantal (geen Rode lijstsoort) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten die wél op de Rode lijst staan) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk, ondanks dat zij niet zijn beschermd. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats.

3. ECOLOGIE

3.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die zich voeden met insecten. Per nacht wordt een grote hoeveelheid voedsel gegeten. Vleermuizen zijn aangewezen op een grote diversiteit aan ecotypen, welke een groot en constant voedselaanbod opleveren.

Daarnaast zijn vleermuizen afhankelijk van landschapselementen. Door de landschapselementen (bomenlanen, huizenrijen, houtwallen e.d.) kunnen vleermuizen zich oriënteren door middel van het uitzenden van geluiden. Open landbouwgebieden zijn daarom bijvoorbeeld onaantrekkelijk voor vleermuizen.

Vleermuizen verblijven overdag, gedurende het zomerseizoen, in kleine ruimten als spouwmuren of gaten in bomen. Afhankelijk van de soort, bewonen vleermuizen bomen of gebouwen. Alleen de grootoorvleermuis maakt gebruik van zowel bomen als gebouwen. Vooral vrouwtjes zitten veel bij elkaar, in een kolonie. Hier worden de jongen in groot gebracht.

Als de schemering valt vliegen de vleermuizen uit en gaan via vaste routen, de vliegrouten, naar de foerageerplaatsen. Soms liggen foerageerplaatsen en kolonies wel meer dan 10 km uit elkaar. Op de foerageerplaatsen wordt gedurende de gehele nacht gefoerageerd. Bij het aanbreken van de dag vliegen de vleermuizen via de vliegrouten weer terug naar de kolonie.

Tegen de herfst breekt het paarseizoen aan. Vleermuizen leven dan solitair of in kleine groepjes. De paring vindt in de herfst plaats, in tegenstelling tot de meeste andere zoogdieren. De jongen worden in het daarop volgende voorjaar geboren. De vleermuizen leven in de herfst nagenoeg niet meer in kolonies, maar solitair. Voor de paring worden paarplaatsen gebruikt die vaak afwijken van de kolonieplaatsen. Vaak worden in de herfst ook andere soorten en aantallen vleermuizen aangetroffen. Een voorbeeld hiervan is de ruige dwergvleermuis. Daarnaast worden in de herfst vaak andere foerageerplaatsen gebruikt. De vleermuizen zijn immers niet meer gebonden aan de kolonieplaats.

Kort na het paarseizoen tot enkele maanden later, als de winter aanbreekt, trekken de vleermuizen naar ruimten met een stabiel klimaat als (ijs)kelders, grotten en bunkers om daar door middel van de winterslaap de winter door te brengen. Vleermuizen gebruiken dus verblijfplaatsen eveneens in de winter, wanneer zij hun winterslaap houden. De plaatsen zijn donkere, koele ruimten met een constant microklimaat. Afhankelijk van de soort zijn dit gebouwen (bunkers, grotten e.d.) of dikke bomen. Slechts zeer sporadisch komen de winterverblijfplaatsen overeen met de zomerverblijfplaatsen.

Doordat vleermuizen voor hun oriëntatie gebruik maken van echolocatie zijn vleermuizen gevoelig voor ingrepen in het landschap. Oriëntatie vindt plaats aan de hand van opgaande elementen als bijvoorbeeld bomenlanen en houtwallen. Verlies daarvan resulteert in verminderde oriëntatiemogelijkheden. Oriëntatie is noodzakelijk om van kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en om voedsel te vinden.

Bij de afweging van de effecten van ruimtelijke ingrepen in natuur en landschap spelen derhalve opgaande elementen een belangrijke rol. Vleermuizen worden meer en meer betrokken bij de besluitvorming rond ingrepen in het landelijk en stedelijk gebied. Dit is ook zeer noodzakelijk: de meeste soorten zijn bedreigd of ernstig bedreigd en alle soorten zijn nationaal en internationaal wettelijk beschermd via de Flora- en faunawet en de Habitatrichtlijn.

3.2 Vogels (huismus, gierzwaluw)

Vogels komen doorgaans overal in Nederland voor waar enige beschutting is en waar mogelijkheden zijn om te nestelen. Er zijn vogels die ieder jaar een nest bouwen om daarin te broeden. Er zijn daarnaast vogels die jaarrond een zelfde nest gebruiken om in te slapen en te broeden (bijvoorbeeld uilen) en er zijn vogels die jaarlijks terugkeren naar hun nestplaats om het nest opnieuw te gebruiken om daarin te broeden (zoals veel soorten roofvogels). De Flora- en faunawet ziet toe op de bescherming van nesten die jaarrond of jaarlijks worden gebruikt; deze zijn ook buiten het broedseizoen beschermd. Sinds de zomer van 2009 heeft het bevoegd gezag inzake de Flora- en faunawet een lijst met jaarrond beschermde vogels gepubliceerd (LNV-DLG, 2009a). De verblijfplaatsen van deze vogels zoals van huismus en gierzwaluw zijn ook buiten het broedseizoen beschermd via de Flora- en faunawet (LNV-DLG, 2009b). Huismus en gierzwaluw zijn in Nederland gebouwbewonend en worden met nesten aangetroffen in gaten en openingen in de bebouwing.

3.3 Steenmarter

De steenmarter is een martersoort die nabij de mensen voorkomt. Het is een marter die voornamelijk 's nachts actief is en dan op zoek gaat naar vogels, eieren, kleine zoogdieren. De steenmarter leeft echter ook van plantaardige producten als bessen. Afhankelijk van het voedselaanbod verschilt het leefgebied in omvang van één tot anderhalve kilometer van de nestplaats. Nestplaatsen zijn te vinden op zolders, in schuren en verlaten gebouwen. Soms worden meerdere nestplaatsen door elkaar gebruikt.

4 METHODE

4.1 Inleiding

Ten behoeve van de inventarisatie van vleermuizen, vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen en steenmarter zijn vijf inventarisatieronden uitgevoerd. In tabel 1 wordt van deze inventarisatieronden een overzicht gegeven. Alle onderzoeksronden zijn uitgevoerd bij stabiele weersomstandigheden en een temperatuur boven de 10°C. Op 9 september regende het licht (zie verder bijlage 3).

Tabel 1. Overzicht inventarisatieronden naar het voorkomen van vleermuizen en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen ter plaatse van en direct rond het plangebied aan de Kerkstraat, -Singel en Heuvelstraat te Diessen.

Datum	Vleermuizen	Vogels	Steenmarter
Voorzomer			
- 28 mei 2013	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Nestlocaties	Sporen / zicht
- 28 juni 2013	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Nestlocaties	Sporen / zicht
- 12 juli 2013		Nestlocaties	
Voorherfst			
- 22 augustus 2013	Balts-, paar en foerageerplaatsen	-	Sporen / zicht
- 9 september 2013	Balts-, paar en foerageerplaatsen	-	Sporen / zicht

4.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd door middel van batdetector-onderzoek (Petterson D-240). Met de batdetector worden de, voor mensen onhoorbare, ultrasone geluiden van vleermuizen omgezet naar de voor het menselijk oor hoorbare geluiden. Soorten kunnen door de geluiden (frequentie, ritme en klank) en zichtbeelden worden onderscheiden. Door interpretatie hiervan kan tevens het gedrag afgeleid worden en kunnen onder andere foerageerplaatsen, vliegroutes en verblijfplaatsen worden opgespoord. De methode voor het inventariseren van vleermuizen sluit aan bij het Inventarisatie Protocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2013).

4.3 Broedvogels

Voorafgaand aan het vleermuisonderzoek op 28 mei, 28 juni en 12 juli 2013 is het gebied geïnventariseerd op nesten, sporen en territoriaal gedrag van vogels met jaarrond beschermde nesten (o.a. gierzwaluw).

4.4 Steenmarters

Voor het waarnemen van steenmarter zijn bomen en gebouwen, aan de buitenzijde, onderzocht op sporen. Daarnaast is er gedurende de verschillende bezoeken gekeken naar verkeersslachtoffers en is tevens uitgekeken naar zichtwaarnemingen.

5 RESULTAAT

5.1 Vleermuizen

Voorzomer

Er is één soort vleermuis vastgesteld in de voorzomer. Het betreft de gewone dwergvleermuis. De soort werd in relatief lage dichtheid foeragerend aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kolonies of vliegroutes. In figuur 3 worden de foerageerplaatsen weergegeven.

Figuur 3. Foerageerplaatsen van vleermuizen in de voorzomer ter plaatse van en direct rond het plangebied aan de Kerkstraat, -Singel en Heuvelstraat te Diessen.

Voorherfst

Er zijn in de herfst eveneens alleen gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Er zijn geen balts- en / of paarplaatsen aangetroffen. In figuur 4 worden de waarnemingen weergegeven.

Figuur 4. Foerageerplaatsen van vleermuizen in de voorherfst ter plaatse van en direct rond het plangebied aan de Kerkstraat, -Singel en Heuvelstraat te Diessen.

5.2 Broedvogels

Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen zoals huismus en gierzwaluw ter plaatse van en direct rond het plangebied aan de Kerkstraat, -Singel en Heuvelstraat te Diessen. Ook uit het onderzoek van Ecoconsultancy (zie bijlage 1) blijkt dat het voorkomen van huismus kan worden uitgesloten.

5.3 Steenmarter

Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van steenmarters ter plaatse van en direct rond het plangebied aan de Kerkstraat, -Singel en Heuvelstraat te Diessen.

6 CONCLUSIE

Het plangebied en directe omgeving aan de Kerkstraat, -Singel en Heuvelstraat te Diessen is marginaal foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Het ontbreekt aan vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen en de steenmarter. Tevens zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Gedurende en na de reconstructie is het mogelijk dat vleermuizen op en in de directe omgeving van de reconstructielocatie blijven foerageren. Effecten op vleermuizen worden derhalve uitgesloten. Op grond van bovenstaande kan worden gesteld dat de uitvoering van het plan niet in strijd is met het gestelde binnen de Flora- en faunawet.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Ecoconsultancy, 2012. Quicksan flora en fauna plangebied Kerkstraat-Kerksingel_Heuvelstraat te Diessen in de gemeente Hilvarenbeek. Boxmeer, 1-15.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2009. Besluit Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.

BIJLAGE 1. ONDERZOEK HUISMUSSEN

Piet Plasmans Bouwburo V.O.F.
T.a.v. de heer P. Plasmans
Julianastraat 25
5087 BA Diessen

Boxmeer, 21 mei 2013

Betreft: **Aanvullend huismussenonderzoek**
Project: **13043288 HVB.C5S.ECO2**

Geachte heer Plasmans,

Econsultancy heeft, via Compositie 5 Stedenbouw, van Woonstichting Leystromen en Piet Plasmans Bouwburo opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch huismussenonderzoek ter plaatse van het plangebied Kerkstraat-Kerksingel-Heuvelstraat te Diessen in de gemeente Hilvarenbeek.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in april 2013 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 13023093 HVB.C5S.ECO1).

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet er ten aanzien van huismus, gierzwaluw, steenmarter en vleermuizen meer informatie is benodigd.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

Gebiedsbeschrijving

De onderzoekslocatie ($\pm 5.200 \text{ m}^2$) is gelegen aan de plangebied Kerkstraat-Kerksingel-Heuvelstraat, in de oude kern van Diessen in de gemeente Hilvarenbeek (zie figuur 1). Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 51 C (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 140.340, Y = 387.420.

De onderzoekslocatie bestaat uit bebouwing, waaronder burgerwoningen en bedrijfsbebouwing, en een parkeerplaats. Daarnaast betreft het noordoostelijk deel een siertuin/park. Rondom de onderzoekslocatie is de kern van Diessen gelegen.

De initiatiefnemer is voornemens nieuwbouw te realiseren op de onderzoekslocatie. Ten behoeve van de nieuwbouwplannen zal de huidige bebouwing worden gesloopt en zullen de parkeerplaats en de siertuin/park verdwijnen.

Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie.

Onderzoeksmethodiek

De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie biedt nestgelegenheid aan de huismus vanwege de aanwezigheid van een dakpannen dak. Huismussen hebben grotendeels hun nesten onder de dakpannen van de daken van woningen.

Voor de huismus zijn op 3 mei 2013 en 15 mei 2013 veldbezoeken uitgevoerd gedurende de ochtend. De periode valt binnen de onderzoeksperiode van de huismus (1 april- 15 mei) en de veldbezoeken zijn uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. De onderzoekopzet is conform de soortenstandaard voor huismus. De weersomstandigheden voor het waarnemen van huismus waren gunstig. Op 3 mei was het zonnig en droog, 12 graden Celsius. Op 15 mei was het half bewolkt en droog, 11 graden Celsius. Huismussen zijn, zeker tijdens het broedseizoen, in de directe omgeving van de nestplaats te vinden.

Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus.

Het groen op en rondom de onderzoekslocatie kan door huismussen gebruikt om te schuilen en of als gezamenlijk slaapplaats. Hierdoor is tijdens het veldonderzoek tevens beoordeeld of het groen op de onderzoekslocatie een essentiële functie heeft voor de huismus.

Onderzoeksresultaten

Tijdens de velbezoeken op 3 mei 2013 en 15 mei 2013 zijn geen huismussen op de onderzoekslocatie zelf waargenomen. Het is uitgesloten dat huismussen dit broedseizoen broeden in de bebouwing op de onderzoekslocatie. In de directe omgeving zijn enkel een tweetal roepende mannetjes waargenomen ter plaatse van de Van der Lindenstraat, ten noordoosten van de onderzoekslocatie. Daarnaast zijn er geen huismussen in het groen op de onderzoekslocatie of het aangrenzend groen waargenomen. Het is uit te sluiten dat het groen een essentiële functie heeft voor in de omgeving verblijvende huismussen. Door de geplande ingreep is overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van de huismus uit te sluiten.

Tijdens de veldbezoeken zijn op de onderzoekslocatie geen waarnemingen van gierzwaluwen gedaan. Hier kunnen geen conclusies aan verbonden worden, aangezien zowel de tijd van de dag (ochtend) als de tijd van het jaar (eerste helft mei) niet optimaal zijn voor het waarnemen van gierzwaluwen.

Figuur 2. Waarnemingen roepende huismussen (mannetjes) (gele sterren).

Met vriendelijke groeten,

Econsultancy

Ing. A.A. van Grinsven
Projectleider ecologie

Kwaliteitscontroleur:
Drs. B.G.W. Aarts

BIJLAGE 2. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwemt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

BIJLAGE 3. WEERSOMSTANDIGHEDEN

Datum	Start	Einde	Duur	Temperatuur	Neerslag	Wind
- 28 mei 2013	18.00 uur	12.00 uur	6 uur	14 °C	geen	3 Bft
- 28 juni 2013	18.00 uur	2.00 uur	8 uur	16 °C	geen*	3 Bft
- 12 juli 2013	18.00 uur	2.00 uur	8 uur	15 °C	geen	2 Bft
- 22 augustus 2013	18.00 uur	1.00 uur	7 uur	17 °C	geen	1 Bft
- 9 september 2013	18.00 uur	12.00 uur	6 uur	14 °C	lichte regen	3 Bft

* overdag wel

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601